Poštnina plačana v gotovini

Maribor, 15. novembra 1934

Posamezna številka 2 dinarja

UJEDINJENI ŽELEZNIČAR

Štev. 20 Leto 9

Izhaja dvakrat na mesec

Naročnina četrtletno 12 dinarjev

Uredništvo in upravništvo:

Ljubljana, Miklošičeva c. (palača Del. zbornice), kamor naj se tudi pošiljajo rokopisi.

NEODVISNO GLASILO ŽELEZNIČARJEV, UPOKOJENCEV IN TRANSPORTNEGA OSOBJA

Nikdar več vojne!

11. novembra je preteklo 16 let, od kar je prenehala svetovna vojna, od kar so na bojnih poljanah utihnili topovi, prenehali moriti strupeni plini in se je nehalo največje medsebojno klanje, v katerem človek ni bil več podoben človeku, marveč divji zveri.

Pred 16. leti so se začele vračati delavske množice, izmučene, sestradane ter telesno popolnoma izčrpane v svoje domače kraje. Milijoni pohabljencev po celem svetu so padli v breme svojih domačinov — v kolikor so jih imeli — ali pa so ostali navezani na hiralnice in milodare ter so čakali in še čakajo rešitve iz novega trpljenja, ker so ušli popolnemu uničenju v svetovni vojni. Tisoči in tisoči so zaman iskali svojih domov, zaman so iskali svojih družin, ker so tudi te padle kot žrtev vojne.

11. novembra 1918 je bil zaključen mir. Ta važen zgodovinski datum se obhaja po vsem svetu. Ta dan se vrše povsod, kjer še vlada demokracija, veliki shodi delovnega ljudstva za mir. Pa tudi meščansko časopisje se ta dan spomni na važno obletnico ter objavlja članke o strahotah vojne.

Vendar ne obhajajo vsi z enako iskrenostjo in istimi željami spominskega dneva zaključka svetovne vojne.

Milijonske množice delavstva in izkoriščanih slojev zaključujejo ta dan ponovno, da ne sme biti nikdar več nove svetovne morije, zaobljubljajo, da bodo podvzeli vse, da se prepreči vsak načrt in vsako delovanje, ki bi moglo povzročiti novo svetovno vojno. Delavstvo se predobro spominja grozot svetovne vojne. Dobro se zaveda, da je zadnja svetovna vojna terjala 13 milijonov žrtev, ki so padle na bojnih poljanah in da se je za vojno potrošilo tako ogromne zneske, da bi v mirnem času zadostovali za popolno preskrbo milijonov in milijonov družin, tako pa so se te ogromne vsote porabile le za uničevanje dobrin in življenj.

Delavstvo pa se enako dobro zaveda tudi vseh posledic svetovne vojne, saj stoji še danes ves svet v znaku svetovne gospodarske krize Kapitalizem, ki je pahnil ves svet v svetovno vojno, je po vojni pahnil vse človeštvo v gospodarsko krizo, katere račun enako kot račun vojne plačuje v prvi vrsti zopet delavstvo samo.

S popolnoma drugimi občutki in s popolnoma drugimi željami pa obhajajo dan miru oni, ki se nikakor ne morejo sprijazniti s koncem svetovne vojne, ker je prenehala njihova dobra konjunktura, odnosno jim ni prinesla uresničenja njihovih načrtov. Ti praznujejo dan miru s snovanjem novih načrtov, kako zopet zaplesti ves svet v medsebojno obračunavanje. Čeprav še niso pozabljene grozote vojne, čeprav še na vsak korak srečamo žive spomine svetovne vojne, še vedno ni minila vojna nevarnost, marveč je danes morda večja, kot je bila pred leti.

V več državah so reakcionarni elementi uspeli. Pod krinko nacionalizma so se usidrali razni fašistični pokreti ter je fašizem v več državah popolnoma zasužnjil proletarijat. Fašizem predstavlja danes največjo nevarnost in na dan miru mora delavstvo v vseh državah ponovno zavzeti odločno stališče proti fašizmu.

Pravilno je, če si vsi transportni delavci na dan miru, na dan 16. obletnice zaključka svetovne vojne pokličejo v spomin zaključke zadnjega kongresa Internacionale transportnih delavcev, ki je zaključil:

ITF povdarja svoje ogorčenje nad brutalnim zasledovanjem, kateremu je izpostavljeno delavstvo v deželah, kjer je zavladal fašizem ter protestira najbolj energično proti nasilnemu kršenju delavskih pravic.

Kongres se solidarizira z bojem, ki se vodi proti fašizmu vseh vrst ter nujno apelira na delavske organizacije vseh dežel, da naj se zavedajo, da postaja nevarnost vedno večja in da je potrebno podvzeti vse mere, da se takoj začne enotna akcija organiziranega delavstva v vseh državah proti vse ogrožajoči reakciji.

V posebni resoluciji: Boj proti militarizmu in vojni nevarnosti pa je zaključil:

Nevarnost nove vojne, nove svetovne morije ni bila še nikoli tako velika, kot je ravno sedaj.

V vseh državah se dela z mrzlično hitrostjo na oboroževanju in proizvajanju novih smrtonosnih strojev in municije, katere je nakupičeno že toliko, da bi zadostovala za uničenje vsega človeštva in civilizacije. Izkušnje internacionalnih razorožitvenih konferenc so nas izučile, da niso ne diplomati in ne državniki v stanu preprečiti bodoče vojne, marveč da zamore to narediti edinole mednarodno orientirani, razredno zavedni proletarijat. K uresničenju svetovnega miru pa zamorejo največ prispevati ravno transportni delavci, združeni z ostalim delavskim razredom in je vsled tega dolžnost transportnega delavstva, da ukrene vse, da reši človeštvo pred grozotami nove svetovne vojne.

Kongres na podlagi tega potrjuje vse na prejšnjih kongresih ITF. sprejete sklepe, katerih cilj je bil pobijanje militarizma in grozeče vojne nevarnosti in posebno podčrtava že na prvem kongresu po svetovni vojni v Oslu l. 1920 izraženi sklep, da se bo uporabilo vsa sredstva, da se človeštvo za vedno reši pred grozotami vojne.

Kongres priznava še vedno veljavnost rimske in haaške resolucije, ki zahteva takojšnje proklamiranje generalne stavke pri ogrozitvi svetovnega miru.

Kongres nalaga vsem priključenim organizacijam v dolžnost, da neprestano in sistematično vzgajajo svoje članstvo za najostrejši boj proti militarizmu in vojni nevarnosti.

Na dan miru, — pa ne samo ta dan, marveč vedno in povsod — manifestirajmo in postavljajmo svoje zahteve v okviru gornjih resolucij. Ni pa zadosti, da te **zahteve postavimo,** marveč potreba je, **da delamo vse do zadnjega za jačanje razredne zavesti, solidarnosti delavstva brez razlike, da se čimpreje doseže enotna fronta proletarijata, ki bo zamogla odločilno nastopiti v borbi za svetovni mir in ki bo zamogla izvojevati tudi borbo za boljšo in srečnejšo bodočnost delavstva.**

Dnevničarska služba se računa v rok za pridobitev pravice na penzijo

Že večkrat smo razpravljali v našem časopisu o vračunanju službe pred nastavitvijo za odmero procenta penzije ter smo na podlagi odredb § 258 zakona prišli do zaključka, da se mora služba pred nastavitvijo računati za odmero penzije vsem onim, ki so bili nastavljeni pred 1. septembrom 1923. Glavna kontrola je stala na drugem stališču ter je vlagala in še vlaga proti vračunanju delavske službe za odmero penzije pritožbe na Državni svet. Poleg tega pa tudi Ministrstvo pri izstavljanju rešenj o odmeri penzije dosledno vztraja na stari praksi in računa za odmero penzije samo ona službena leta, od kar je bil uslužbenec vpoklican. Let pred vpoklicom pa ne upoštevajo. Proti takim rešenjem seveda vlagajo pritožbe prizadeti uslužbenci, ki se sklicujejo na razsodbo splošne seje Državnega sveta ter Državni svet vsem tem pritožbam ugodi in razsodi, **da se mora dnevničarska služba računati za odmero procenta penzije ne samo od osnovne plače, marveč tudi od položajne doklade.** Državni svet je šel v konkretnih slučajih še dalje ter je razsodil, katera služba se mora najmanj smatrati **za dnevničarsko službo.** Razsodil je konkretno:

»Po § 258 t. 3 računa se za odrejanje procenta penzije tudi dnevničarska služba, ker je hotel zakonodajalec s § 258 zaščititi že pridobljene pravice uslužbencem in med temi na vsak način tudi priznanje službe v svojstvu stalnega delavca. Kar se tiče vprašanja, kdo se ima smatrati za stalnega delavca Državni svet smatra, da se mora smatrati za stalnega delavca vsakdo, kdor je bil član kakega delavskega penzijskega fonda in sicer za toliko časa, kolikor časa je bil član fonda in je plačeval prispevke za fond.«

S tem so bili nastavljenci sicer prizadeti, ker so izgubili vračunanje vseh onih delavskih službenih let, za katere niso plačevali prispevkov za penzijski fond. Zakon iz leta 1923 je namreč v čl. 123 predvideval za pokojnino vračunanje vseh službenih let brez razlike, ali jih je prebil na železnici v svojstvu delavca ali nastavljenca. Vendar je z gornjo principijelno razsodbo Državnega sveta vsaj nekoliko popravljena krivica, ki se je pripetila uslužbencem s prakso upravnih oblasti, da so računale za penzijo samo nastavljena leta. Sedaj je nesporno, da se mora računati za penzijo tudi vsa ona leta pred nastavitvijo, kolikor je bil dotičnik član delavskih penzijskih fondov.

Nerešeno pa je izgledalo še vedno vprašanje, **kako naj se postopa z onimi, ki so bili nastavljeni po 1. septembru 1923 do danes,** odnosno, ki bodo še le nastavljeni. Med temi so uslužbenci, ki so bili nastavljeni leta 1926 po 20. pa tudi 30. letih delavske službe. Pripetili so se slučaji, da so posamezni prekoračili 65. leto starosti, ali postali vsled bolezni nesposobni za službo ter jih je železniška uprava odpustila iz službe brez pravice na penzijo, čeprav so imeli po 20, da celo 30 let članstva v prejšnjih delavskih penzijskih fondih.

Tudi za te je sedaj začel Državni svet ugodno reševati njihove pritožbe ter izgleda, da bo v kratkem splošna seja Državnega sveta na podlagi več konkretnih slučajev izdala svojo principijelno razsodbo.

Že v splošni seji z dne 23. septembra 1923 je Državni svet razsodil, **da se računa dnevničarska služba v rok za pridobitev pravice na penzijo po § 121 zakona,** torej v rok 10. let, katere mora odslužiti uslužbenec, da zadobi pravico do penzije.

Pričakovali so prizadeti, da bo sedaj upravna oblast priznala penzijo vsem onim, ki imajo skupno članstva pri delavskih penzijskih fondih in nastavljene službe nad 10 let. Vendar upravna oblast tega ni izvedla ter jim še sedaj osporava pravico do penzije. Več prizadetih, ki so bili nastavljeni po letu 1923, se je pritožilo na Državni svet ter je Državni svet začel izdajati za uslužbence ugodne razsodbe. Citiramo danes samo par razsodb:

V zadevi uslužbenca, ki je bil na železnici od leta 1903 in je bil član delavskega penzijskega fonda južne železnice od leta 1906, a nastavljen je bil šele 1. oktobra 1926, je razsodil:

Služba od 1. decembra 1906 do 30. septembra 1926, kar je bil tožilec član delavskega penzijskega fonda, se smatra za odgovarjajočo službi stalnega dnevničarja, ker je pod pojmom t. 3 § 258 zakona »stalna dnevničarska služba« razumeti tudi »službo stalnega delavca«. Vsled tega, ker se po odloku splošne seje Državnega sveta računa dnevničarska služba tudi v rok za pridobitev pravice na penzijo po § 121 zakona, se mora preje navedena služba smatrati vračunljivo za pridobitev pravice na penzijo. Ker je imel tožilec na dan prestanka službe tako te dnevničarske službe, kakor službe v svojstvu nastavljenca več kot 10 let, je s tem izpolnil pogoj § 121 zakona o drž. prom. osobju ter je g. minister postopal preko odredb zakona, ker tožniku ni priznal pravice na penzijo. Vsled tega se razveljavi rešenje g. Ministra.«

Še bolj tipičen je drugi slučaj:

V tem slučaju se je šlo za nastavljenca, ki je bil nastavljen 1. septembra 1923 in je služil do 3. julija 1932 (torej je imel 8 let, 8 mesecev in 3 dni nastavljene službe). Pred nastavitvijo je služil na železnici od 1. julija 1919 ter je bil od 1. julija 1922 član delavskega provizijskega zavoda južne železnice. Ministrstvo saobraćaja je njegovo vlogo za odmero penzije odklonilo, češ, da nima 10 nastavljenih let in prejšnja služba se mu po § 258 ne more računati. Državni svet je tudi v tem slučaju priznal prizadetemu pravico na penzijo in motivira svoj odlok s sledečim:

»Iz aktov tega predmeta je razvidno, da je bil tožilec od 1. julija 1922 do 1. novembra 1923 član penzijskega fonda in stalni delavec. Ta služba se smatra identična službi stalnega dnevničarja. Vsled tega in ker se po odloku splošne seje državnega sveta od 23. septembra 1933 dnevničarska služba računa v rok za pridobitev pravice na penzijo, se mora tudi tožilcu ta služba v izmeri enega leta in štirih mesecev priznati. Z ozirom na dejstvo, da je imel tožilec na dan prestanka službe skupno 10 let in 3 dni službe, vračunljive za pridobitev pravice na penzijo, je na dan prestanka službe po § 121 zakona že pridobil pravico na penzijo. Vsled tega se rešenje g. Ministra saobraćaja razveljavi.«

Te dve razsodbi Državnega sveta dokazujeta, **da ima vsak železničar, neoziraje se kdaj je bil nastavljen — ali pred ali po 1. septembru 1923 — pravico do priračunanja vseh onih let pred nastavitvijo, kolikor je bil član delavskega penzijskega fonda, v rok za pridobitev pravice na penzijo in s tem tudi seveda za odmero procenta penzije.**

Upajmo v interesu vseh onih težko izkušanih, ki so bili nastavljeni šele po letu 1923, da bo Državni svet na podlagi vedno novih pritožb v konkretnih primerih, predložil to vprašanje tudi pred splošno sejo Državnega sveta in da bo splošna seja Državnega sveta definitivno obvezno razsodila, **da morajo Ministrstva pri odrejanju penzije prav vsem uslužbencem računati tudi dnevničarsko službo.**

Dokler ne bo izdana odločba splošne seje Državnega sveta pa naj vsi prizadeti uslužbenci, katerim penzija ne bi bila priznana, čeprav imajo skupno nastavljene in dnevničarske službe nad 10 let, v odrejenem roku vlagajo pritožbe na Državni svet in zahtevajo, da se rešenja razveljavijo, ker jim ni upoštevana tudi dnevničarska služba.

O priganjačih, koritih itd.

Gospodom »tovarišem« se je zopet zahotelo »plavih« časov, za to so izdali »plavi« plakat! zahotelo se jim je najbrže tistih časov, ko so se igrali poslance ter v najbolj kritičnih trenutkih zapustili — narodno skupščino, da so si lahko pozneje umili roke. V tonu tistih časov je namreč sestavljen ta pamflet, poln perfidij, ordinarnih zavijanj ter naivnih demagoških trditev! Neki člankar v »Delavski politiki« se je zgražal nad vsebino in obliko pamfleta! Ker te »železniške« (res samo »železniške« — ne »železničarske«) strokovnjake prav dobro poznam, nisem od njih nikdar nič boljšega pričakoval. Vedel sem in vem, da se morejo v boju proti našim sodrugom posluževati samo laži in demagogije, ki ni samo protislovna, marveč kretensko infantilna. S poštenim bojem se proti našim sodrugom ne da nič opraviti. Toliko so pisci plavega letaka pametni, da to razumejo! Vem, da ne more ta plakat zavesti nobenega železničarja, ki ima možgane na pravem mestu, vem, da so se pametni železničarji samo smejali nebogljenim naporom anonimnega člankarja, vem, da ne bi ta pamflet odvzel niti enega glasu tistih železničarjev, ki so se bili pred objavljenjem pamfleta odločili za listo akcijskega odbora. Vse to vem, pa sem se vendar odločil, da kot bivši železničar in večletni skupščinar ter član upravnega odbora bolniškega fonda, napišem in malce podrobneje prerešetam »argumente« pamfleta, ki ga je plačal oblastni odbor UJNŽB Ljubljana. Ali ni bilo škoda toliko lepih jurjev! Pa za tak šmarn!

Najprej se je obregnil ob ugotovitev v zadnjem »Železničarju«, da »železničarji niso po lastni krivdi neorganizirani«. Češ, da bi bili lahko organizirani v edino »zveličavni zvezi«! Naj mi gospod oprosti, toda med železničarji je kljub vsemu vendarle mnogo ljudi, ki so v nekem pogledu dovolj skropulozni, da ne marajo s komurkoli sedeti ob isti mizi! **Vsaj prostovoljno ne!**

Da USŽJ za gospodo zvezarje ni potreben (ne istovetite Jugoslavije z interesi svoje organizacije!) rad verjamem! Preveč jim je ta nesrečni USŽJ stopal na kurja očesa! Pa kljub vsemu! USŽJ so tvorili železničarji — in ti niso izginili! Še vedno bodo dovolj korajžni ter bodo ob vsaki priložnosti povedali, kje železničarja čevelj žuli. Da je to tem zastopnikom železniških (ne železničarskih) interesov neprijetno ter bi te železničarje najrajši zbrisali s zemeljske oble, rad verjamem. Pa jih ne bodo! Nikdar ne!

Na enkrat se gospodje okrog UJNŽB znebijo trditve, da so že od nekdaj povdarjali potrebo, da naj bodo volitve proporčne! Gospodje naj odgovorijo na to-le vprašanje: Kdo je bil naposled merodajen pri določanju volilnega reda za fond? [illegible] Ali nemara — groza in strah! — rdeča internacionala? Morda pa s. Bahun, ki g. člankarju tako globoko v želodcu leži, da ni mogel mimo njega? Gospodje, še enkrat podpišem trditev v zadnjem »Železničarju«, **da je fond 80% v rokah eksponentov UJNŽB!** Ni ga železničarja, ki bi bil toliko neumen ter ne bi znal izračunati, da so izmed 5 takozvanih oblastnih samouprav 4 v rokah UJNŽB, ni ga člana, ki ne bi vedel, da je ves **osrednji odbor v rokah UJNŽB-erarjev!** In vi ste toliko otročji, da imenujete to trditev demagoško. Če vam to ni dovolj, bom pa prihodnjič naštel imena gg. — in njihovo pripadnost strokovnim organizacijam! Če ste bili res za proporčni sistem, zakaj ga niste uvedli? **Kdo je vseh devet let stavil predloge za spremembo uredbe in pravilnika in v teh predlogih uvedbo proporčnega sistema? Člani USŽJ!! Samo ti in nikdo drugi!**

Gospodje so se na enkrat spomnili ranike Avstrije! Kaj ima vsa zadeva bolniškega fonda opraviti z Avstrijo, res ne vem. Umazana in perfidna pa je trditev, da smo **mi** hoteli ponemčiti slovenske delavce in uslužbence! Gospodje, mi nismo ob smrti Franca Ferdinanda pošiljali udanostnih brzojavk, nismo si krasili svojih prs z visokimi odlikovanji, nismo postali vitezi Franc Jožefovega reda, nismo se udejstvovali kot prostovoljni »Jungšici«, smo znali že preje slovenščino in nismo rabili tolmačev pri vojakih, nismo se učili slovenščine šele po preobratu... Pometajte najprej pred lastnim pragom, potem vam bodo mogoče sodrugi hvaležni za sotrudništvo pometanja pred njihovim pragom! [illegible]

Vi trdite, da je ljubljanska samouprava stoodstotno v rokah »internacionalcev« (Rabil bom to označbo, ker je tovarišem tako priljubljena.) Pa menda vendar ne štejete svojega člana, samega g. predsednika upravnega odbora med »internacionalce«? Ali ni morebiti g. predsednik vaš član? Ali ni bil še pred kratkim celo funkcionar v vaši organizaciji? In gg. ing. Zelenka, ing. Finca ter ostalih imenovanih članov upravnega odbora, ki jih je poleg g. predsednika še pet, vendar ne boste spravljali v zvezo z »internacionalci«? Za to bi se vam navedeni gospodje prav lepo zahvalili.

Ali vam ni morebiti znano, da je naposled ta takozvana samouprava samo papirnat meč? Ali ne veste, da bo morda že v najkrajšem času osrednji odbor v Beogradu odločal, če ne kaže člankarju famoznega pamfleta dati primerno dozo piramidona za potolaženje razburjenih živcev? Tako daleč je prišlo v bolniškem fondu, da upravni odbor kmalu ne bo smel več sam odločati o aspirinu in ne o piramidonu! Koliko koristnih ukrepov oblastnega upravnega odbora je že razveljavil osrednji upravni odbor ter tako v mnogoterih primerih onemogočil na pr. vsaj **minimalno** delno povračilo stroškov železničarjem, ki so se zdravili privatno ali v inozemstvu! Celo v teh primerih, ko je šlo za malenkostne vsote, ni bil upravni odbor gospodar! Altroché — neomejen gospodar! Če je to neomejeno gospodarstvo, potem je pisec plavega pamfleta najmanj Dostojevski!

Kaj še očitajo v plavem letaku? **Pravijo, da bi »internacionalci« radi razveljavili določbo § 6 zakona o zavarovanju delavcev?** Gospod, nikar ne pripovedujte svojih sanj resnim in pametnim železničarjem! To lahko pripovedujete po polnočni uri v kavarni svojim tovarišem, če so malce v rožcah — ker trezni vam niti oni tega ne morejo verjeti! Iz česa sklepate, da bi »mi radi razveljavili...«? Mogoče iz **prakse osrednjega** upravnega odbora, ki je **zobozdravljenje kar na svojo pest poslabšal** in sicer tako poslabšal, da so delno celo člani Okrožnega urada v tem pogledu **zdaj** na boljšem!? Mogoče iz **prakse osrednje uprave,** ki je kar na **svojo pest povišala prispevke fakultativnim članom** ter prepovedala oblastnim upravam dajanje žveplenih, električnih, parnih in drugih kopelji članom humanitarnih fondov — med tem, ko Okrožni uradi poslednjemu potrebnemu članu te kopelji dajejo? Mogoče sklepate vse to po tej famozni praksi! Dobro, dobro, ampak v osrednjem upravnem odboru niso »internacionalci«, prav tako ne v osrednji upravi! Dovolite, gospodje, skromno vprašanje: **Ali niso ti gospodje v osrednjih upravah v »idejnem« sorodstvu z vami?**

Naredba o zavarovanju prometnega osobja je izšla, pravite (kaj je že vse izšlo, ljubi bog!), ter je boljša... in nudi železničarjem... raj in nebesa... Rad priznam, da je naredba izšla, rad priznam, da je **semtertja** tudi boljša... toda naredba je ena stvar — izvajanje naredbe pa druga. Kakšno pa je izvajanje te naredbe, čuti večina železničarjev na lastni koži!

Nikdar ni delegacija izvoljenih skupščinarjev ljubljanske direkcije predlagala, naj se združimo z Okrožnim uradom, marveč je predlagala naj se da **upravam bolniškega fonda enaka samouprava** pod nadzorstvom Ministrstva socialne politike! Samo to — nič več in nič manj! Proti temu ste vi! **Vi ste proti vsaki resnični samoupravi!** [illegible]

Enako je tudi z zneskom 1,500.000 Din, ki ga ljubljanska »samouprava« baje ni porabila pred štirimi ali petimi leti! Umazana perfidija! »Lažnjivi kljukec« dobro ve, da ni tistega milijona in pol centralna uprava ljubljanski oblastni upravi — **nikdar nakazala!** Vsled tega dobro ve, da ga ljubljanska uprava zatoraj ni mogla niti uporabiti, še manj pa vrniti! Če je pa bil zaradi tistega enega milijona in pol kakšen član prizadet, se mora zahvaliti izključno le vašim prijateljem, [illegible] Takšna je resnica — nič drugačna, pa če se stokrat na glavo postavite!

Sekretarijat Delavskih zbornic vam ne da spati, gospodje! Potolažite se! Delavske zbornice niso — fondi, **marveč uradi!** Poglejte na pr. proračun vrhovne državne uprave, ali Ministrstva socialne politike itd. in začudili se bodete v vašem spoznanju, da obstoja razlika med **fondom** in **uradom** ter drugič ne bodete več delali nemogočih primerjav. Pa čemu romati tako daleč v ustanove, ki nimajo z železničarji nikakšne zveze? Ali ne bi bilo bolj zanimivo, če pogledamo kar pri bolniškem fondu? Centralni upravni in nadzorni odbor bolniškega fonda sta imela v enem letu kar **181 sej** in je bilo torej za sejnine izplačanih **Din 117.880.—.** Ali beograjska oblastna uprava (tam so le »tovariši«) je imela skupno **321 sej** v enem letu ter je dobila na sejninah **133.850 dinarjev.** Gospodje ali veste, da je bilo v enem letu samo na sejninah izplačano pri vseh petih »samoupravah« in osrednji upravi skupno Din 460.930.—, a od tega pri ljubljanski »samoupravi«, kjer sede poleg imenovanih tudi »internacionalci« samo Din 15.500.—! **Zakaj je bilo treba pri beograjski upravi (ki je v rokah zvezarjev) izplačati kar Din 133.850.—, toraj 9 krat več sejnin za isti čas?!** Gospodje ali ne bi bilo boljše če bi pisali raje o teh stvareh?

In naposled, ker tako izzivate, povem še to: Izvoljeni delegat ljubljanske uprave, ali »internacionalec« — kakor vi pravite — je letos pri seji finančnega odbora fonda predlagal, naj se v svrho štednje **sejnine v teh težkih časih zmanjšajo!** Ali mislite, da so gg. tovariši ta predlog sprejeli? Zelo se motite, če to mislite! Nemara so bili navzoči pri tisti seji finančnega odbora samo »intenacionalci«, ki si žele na železnici I. razreda in mastnih trošnin...? Ne zamerite mi gospodje, če vas zopet skromno vprašam: Koliko železničarjev »internacionalcev« se vozi v I. razredu in koliko nesebičnih ter idealnih funkcionarjev UJNŽB!? Ali se vam ne zdi, da je več »nesebičnih...«? Ki niso »priganjači«?

Mogoče ne bi bilo odveč, če bi plavi člankar v bodočem letaku železničarje malce pozabavil tudi s **sejninami pri raznih zadrugah (zadružni pionirji!), z raznimi »posojili«, z nabiranjem darov za božičnice** itd. To bi bilo prav mikavno in zabavno čtivo tudi za »tovariše«, ali ne?

Plavemu člankarju in piscu glasnika je razumljivo, zakaj »internacionalci« niso postavili kandidatov za volitve v Pokojninski fond! Celo »pasje dneve« ste morali poklicati na pomoč, da ste pravilno ocenili neudeležbo pri volitvah in pokopali »internacionalce«. Tedaj ni bilo prav, ker železničarji proti Vam niso postavili liste. Sedaj pa vam zopet ni prav, ker so postavili samostojno listo za volitve v bolniški fond. Vam je pa res težko ustreči! V pokojninskem fondu bodete orali trdo ledino? Ne mara tako, kakor jo že 16 let orjete! Kakšni so sadovi tega vašega oranja, čuti ogromna večina železničarjev na svoji lastni koži... Le tako naprej orjite!

Gospod pamfletist povdarja, da nimajo »internacionalci« v bolnišnici na Dedinju nobene besede! Čudež! Edina resnica, ki je v tem pamfletu! Edina! Prepričani bodite: Če bi »internacionalci« imeli v tisti bolnišnici odločilno besedo, **bi niti en dan tega balasta za bolniški fond več ne vlekli naprej!** Gospodje bi hoteli dokazati, da je koristnejše za fond in članstvo, če plačuje fond za posameznega bolnika v bolnišnici na Dedinju po 70 do 80 Din na dan, med tem, ko plačuje v vseh drugih bolnišnicah in celo na klinikah (te so menda tudi v očeh pisca plavega letaka vsaj toliko renomirane, kolikor »koristno ozdravljenje« v bolnišnici na Dedinju!) samo 25 do 30 Din na dan! Zaman vse zavijanje! Vsak ve, da je edino pametno in pošteno za isto, v večini primerov verjetno celo boljše, zdravljenje v državnih bolnišnicah in klinikah manjšo oskrbovalnino nego v majhni in nedvomno manj pomembni okrnjeni bolnišnici na Dedinju večjo.

Glede Golnika:

Po proračunu iz leta 1932 bi bil stal prizidek na Golniku 3,608.700 Din. Stroški za opravo in zemljišče verjetno ne bi bili (60 postelj!) prekoračili pol milijona izdatkov. Najbrže pa bi se bili vsi stroški nekoliko znižali. Golnik ne bi bil samo za našo upravo, bil bi za vso državo! Če bi pa ljubljanska uprava bila imela **finančno samoupravo,** bi bila dobila ves denar, ki ji je po zakonu šel! Prometna ustanova ji ne bi bila na svojem prispevku ostala dolžna dne 1. aprila 1932 celih Din 21,135.155.38, ker bi jih znali iztirjati, kar pa osrednji upravni odbor, v katerem sede gg. zvezarji, ni znal, ali ni hotel, ali pa se je bal?! Zdaj pa naj si famozni računar izračuna, ali ne bi bila mogla ljubljanska uprava s tem denarjem zgraditi prizidka na Golniku! Rad verjamem, da je za plave pamfletiste finančna samouprava — nesmisel! Železničarji si bodo zapomnili, kako so in kako orjejo gg. tovariši ledino!

Glede zobozdravljenja se ne splača zgubljati besed! Slehernemu članu bolniškega fonda — samo plavemu pamfletistu najbrže ne — je znano, da je centralni upravni odbor (v katerem odločajo gg. tovariši) samovoljno in protipostavno znižal dajatve, pa čeprav ni fond pod nadzorstvom Ministrstva za socialno politiko!

Kdo privošči železničarjem slabše, kdo boljše, železničarji sami dobro vedo! Kdo je vodil neštete težke in riskantne pravde in borbe za železničarje? Kdo preganja bivše člane USŽJ, češ, da so hujskali železniške delavce, naj tožijo železniško upravo za izplačilo mezdnih razlik in obresti k tem razlikam? O, železničarji dobro vedo, **komu** je UJNŽB — pomagalo!

Tako za enkrat dovolj! Čudim se le, da »tovariši« brezpomembno peščico neorganiziranih, ki jih po vaših izjavah sploh nikjer ni, tako napadate! Ali ni škoda za tako lepe jurje, ki ste jih zavoljo takšne brezpomembne peščice izdali?

Drugič — ob priložnosti — pa se še malce pomenimo. **J. S.**

Književnost

»Svoboda«. Izšla je 11. štev. marksističnega mesečnika »Svoboda«, ki prinaša sledečo vsebino: Sindicus: Kaj določa delovno mezdo? Ta razprava nas pouči, da je mezda predvsem odvisna od napisanih ekonomskih zakonov. Iluzija je, če si kdo obeta bitnega zboljšanja nivoja mezd pravnih norm, kajti te norme ne morejo odpraviti zakona o ponudbi in povpraševanju. Le moč strokovne organizacije more biti regulativ mezde v interesu delavstva. Mirko-Kus-Nikolajev: Kaj je z rasami? Avtor nam razkrinka nove nauke o rasah kot prazno laž. S temi nauki naj se ljudstvo zaslepi, da ne spozna razrednih razlik v človeški družbi. — O. Ros (Paris): Akcijska skupnost v Franciji. Članek govori o enotni fronti marksističnega delavstva v Franciji, ki je bila sklenjena s pogodbo dne 27. julija 1934, v akcijo pa so jo že prej postavili dogodki sami. Enotno fronto so ustanovile predvsem delavske množice same. Njej se imamo zahvaliti, da francoski fašizem ni postal preveč drzen. Saj 6. februarja 1934 ni hotel nič več, kot posneti komedijo »Reichstagsbranda«. Ivan Klicar: Vojna na daljnjem Vzhodu. Z orožjem dialektike in s popolnim poznavanjem zgodovinskih in svetovno-političnih činjenic nas člankar seznani z vzroki vojne na daljnjem Vzhodu, ki so, kakor pri večini vojn, imperialistični. Po zadnjih razpletih izraža domnevo, da vsaj zaenkrat še ne bo prišlo do vojnega izbruha. Talpa nadaljuje z romanom Ignazio Silone: Fontamara. Roman nam opisuje fašistični raj. Po tem razumemo, da imajo kapitalisti, njih podrepniki in rablji dovolj vzroka, da poveličujejo fašizem v deveta nebesa.

Skupština „izabranih“ skupštinara u Zagrebu

Pirova pobjeda »nacionalnih« na izborima skupštinara za radnički penzioni fond našla je svoj epilog na prvoj redovnoj skupštini toga fonda, održanoj 24. oktobra o. g.: tu su se sva braća našla na okupu. Od izabranih:

1. Sadovek Marko, kovač radionice Zagreb, 2. Somodji Ivan, stolar radionice Zagreb. 3. Kozjak Franjo, kovač ložionice Zagreb. 4. Perko Ivan, predradnik XV. sekc. za održ. pruge Osijek. 5. Medved Ivan, bravar ložionice Zagreb-Sava. 6. Vranešić Franjo, bravar ložionice Sl. Brod. 7. Gvozdanović Gabrijel, tokar ložionice Osijek. 8. Marinić Pavao, stolar ložionice Srpske Moravice. 9. Mucko Izidor, kovač I. sekc. za održ. pruge Zagreb gl kol. — Zamjenici: 1. Tumpić Jakob, bravar radionice Zagreb. 2. Dvoršak Vjekoslav, bravar ložionice Zagreb gl. kol. 3. Rosnjaki Ladislav, kotlar ložionice Sl. Brod. 4. Haramina Matija, predradnik radionice Zagreb. 5. Varga Tomo, kovač radionice Zagreb.

Od imenovanih:

Prica Milivoj, savjetnik IV, ing. Klaić Aleksander, savjetnik IV, Matijević Dane v. kontrolor VI, Bošković Rudjer, čin. VII, Vučinić Josip, čin. VII, Lukanović Josip, čin. VII, Justin Janko, čin. VII, Balikas Jerko, čin. VII, Hitrec Ivan, čin. VIII, Vucelić Vlado, čin. IX, a zamejnici: Kušec Dragutin, savjetnik IV, Stražemanac Dragutin, savjetnik IV, ing. Maksimilijan, savjetnik IV, Latal Josip, čin. VII, Valent Josip, čin. VII.

Imenovane skupštinare znamo. To su mahom »hrabri borci« nacionalnog udruženja, a neki i vrlo agilni svadje, gdje je neki fond, neka zadruga ili udruga, koja imade »sjednice«. Mnogo su interesantniji izabrani skupštinari i njihovi zamjenici. Mi, koji smo jednako stari železnički radnici kao i ovi »borci«, nehotično se podsjećamo na god. 1919. i još nekoliko kasnijih godina, kad su nam neki od te gospode dobacivali pogrde, da smo »kukavice«, »žuti«, »socijalpatrioti«, da smo se »prodali direkciji«, da smo »direkcijski špijuni«, a danas: Oni su »jednoglasno« izabrani na listini »nacionalnog udruženja«!! O, kud li se to svijet okreće? Šta sve nije postalo od njih? Kako mu se to u cijelo 10 godina izmijeni: postaše nešto žuto.

Sklop skupštinara dao je biljeg i samoj skupštini. I ako skupština ima pravo da bira predsjednika i to tajnim glasanjem, takvim je izabran g. **Milivoj Prica, viši direkcijski činovnik.** Kod i malo taktične spreme, »izabrani« skupštinari morali su proturati svojeg — radničkog — predsjednika, a ne da im predsjeda neradnik. Kad je već skupština radničkog penzionog fonda onda je red, da glavne funkcije imaju u rukama **radnici,** a ne da oni služe samo kao štafaža i — glasačka vojska! Bijedno je to zastupstvo radnika, pa još k tome izabrano na kandidatskoj listi »najjače« željezničarske organizacije . . .! Ako u toj organizaciji imade i malo smisla i obzira za radnike, onda je ona — radi svojeg ugleda i ponosa, kao »pobjednica« u »izborima«, trebala da traži, da predsjednikom bude izabran **radnik.** Retko koji drugi slučaj bi nam ovako jasno mogao otkriti ponižavajuće sklonosti prema radništvu i njihovim ustanovama, kao što je bio slučaj sa izborom predsjednika na ovoj skupštini.

Kako znadu braniti »izabrani« skupštinari interese radnika, došlo je do izražaja tokom cijele skupštine. Nisu imali predloga, niti kakvih pitanja, a kod zaključivanja bili su solidarni sa predlozima gg. činovnika — neradnika. Njihova uloga bila je uloga kimavaca i — ništa više. I samim nacionalnim »vodjama« crvenili su obrazi radi »takve sposobnosti«. Otuda i to, da je skupština, koja je imala da raspravi cjelokupno stanje penzionog fonda radnika, bila gotova za svega jedan sat i to: počela je u pola 10, a u 11 je predsjedajući konstatovao, da — budući se nitko ne javlja za riječ — neima smisla i dalje se igrati skupštine, pa je »skupštinare« poslao kući.

Iste opaske, koje smo učinili povodom »izbora« skupštinara, činimo i nakon ove skupštine. Teško griješe svi oni, koji stvari udešavaju tako, da ispadaju ovako prazno i površno. Mjerodavni bi jednom trebali da uvide, da se sa namještenim skupštinama i odborima nikakvi ozbiljni problemi ne mogu riješavati, već naprotiv: njih će se samo kompromitovati! —

Radnik.

Sa industrijskih pruga

Intervencije Saveza saobraćajnih i transportnih službenika i radnika za industrijske željezničare

Dne 27. septembra 1934 poslao je oblasni sekretarijat u Drvaru g. Ministru šuma i rudnika dulju predstavku, u kojoj je zamolio za regulisanje gotovih važnih pitanja. Iz ove predstavke objavljamo sledeće zahteve:

1. Šipadovi željezničari pored toga, što je to državno preduzeće, još do danas nisu **regulisani u duhu odredaba postojećih zakona.** Oni su predali opširne izvještaje o svom neregulisanom položaju na sva nadležna mjesta i tražili tom prilikom, da se njihov položaj konačno reguliše. U vezi sa time, još dok ste Vi Gospodine Ministre bili Generalnim direktorom ovoga preduzeća, dobili smo odgovor od Centrale Šipada, da će se pristupiti pregovorima za regulisanje sa time, da željezničari preko svoje stručne organizacije podnesu konkretne predloge za kolektivni ugovor. Organizacija je u vezi toga rešenja podnela nacrt za kolektivni ugovor još u januaru mjesecu 1934. godine ali do danas nema nikakvog pozitivnog rešenja.

2. Obzirom na tešku službu Vi ste, Gospodine Ministre, dali željezničarima **sa glavne pruge zimske bunde i kišne kabanice** za zaštitu od nevremena. Željezničari šumskih krila, koji su pod upravom Direkcije šumskih radova, ostali su prikraćeni i pored toga što su uvjek više izloženi mećavi, probijanju snega i studeni.

3. **Željezničari državnog rudnika u Ljubiji** bili su kroz celo vreme, dok rudnik nije radio, besposleni, ili ako su radili to su samo po nekoliko nadnica u mjesecu bili zaposleni, dok su ostali dio bili besposleni, što je naravski uticalo da su potpuno obosili i ogolili oni i njihove porodice. Već nekoliko puta su zatražili od nadležne Direkcije da im se za zaštitu od zime dadu zimske bunde i kišne kabanice ali i pored toga što svi nadležni znadu za bijedno stanje ovih radnika i što se primiče zima ovo pitanje nije rešeno, i osoblje je obavješteno da se rešavanje ovoga pitanja nalazi kod Vas na konačno odobrenje.

U vezi sa prednjim željezničari se obraćaju nama sa molbom, da Vas Gospodine Ministre zamolimo u ime sviju željezničara da bi ovom pitanju posvetili svoju pažnju, jer su Vam veoma dobro poznate prilike pod kojima ovi željezničari rade.

Uvjerenja smo, da ste uvjek do sada bili na pomoći željezničkom osoblju priznavajuć tešku i odgovornu službu, te Vas molimo Gospodine Ministre da bi **izvolili odobriti zimske bunde i kišne kabanice za željezničko osoblje državnog rudnika u Ljubiji, te da bi izvoleli narediti upravi Šipada da šumskim željezničarima dade zimske bunde i kišne kabanice, a konačno Vas molimo, da bi izvolili narediti upravi Šipada da reguliše kolektivnim ugovorom željezničko osoblje na osnovu postojećih zakonskih propisa.**

Na ovu predstavku dobio je Savez od Ministarstva šuma i rudnika pod br. 15.506 od 16. oktobra 1934 sledeći odgovor:

Na vašu predstavku br. 664 od 27. septembra 1934 godine saopštava vam se po tč. 3. da je Gospodin Ministar šuma i rudnika aktom R. br. 14.776 od 3. oktobra o. g. izvolio odobriti nabavku potrebnih zimskih bundi za željezničko osoblje industrijske pruge Ljubija—Prijedor. Odobrenje upućeno je Direkciji držav. rudarskih preduzeća u Sarajevu na izvršenje, a osim toga je navedenom nadleštvu izdat aktom R. br. 15.457 od 16. oktobra 1934 nalog, da nastane na što hitniiem izvršenju nabavke .

Od Šipada na prepis iste predstavke u pogledu donošenja pravilnika za željezničko osoblje naš sekretarijat u Drvaru primio je pod br 584 sledeće rešenje:

Vašu predstavku od 27. septembra o. g. upućenu Gospodinu Ministru šuma i rudnika, primili smo na rešavanje, pa Vas izvještavamo, da u pogledu donošenja pravilnika za željezničko osoblje ne stoji do nas ništa i da se isti nalazi još kod Ministarstva saobraćaja ili Generalne Direkcije drž. željeznica u Beogradu na proučavanju. Mi smo sa naše strane dali 20. marta o. g. Generalnoj Direkciji državnih željeznica naš nacrt kolektivnog ugovora i 4. juna urgirali rešenje, ali po toj stvari nismo dobili do sada nikakav odgovor.

Centrala Saveza kao i oblasni sekretarijat u Drvaru obratili su se do centrale URSS-a u Beogradu molbom, da bi centrala URSS-a intervenisala kod Ministarstva saobraćaja i da zatraži objašnjenje, u kojem se stadiju nalazi izrada pravilnika, koji bi imao da važi za sva industrijska saobraćajna preduzeća u državi. Istovremeno zamolili smo centralu URSS-a, da interveniše i kod g. Ministra šuma i rudnika, da se pravovremeno poduzmu sve mjere, da se zaštiti industrijske željezničare te prepreči svako pogoršanje položaja te industrijskim željezničarima već jednom prizna sva prava i pogodnosti, koje uživaju državni željezničari.

Formiranje Mjesnog medjustrukovnog odbora „URSA“ u Turbetu

Kako u Turbetu postoje dve Ursove« organizacije t. j. podr. Saveza drvodjeljskih radnika i podružnica Saveza Saobraćajnih i Transportnih radnika, a da bi se rad i jedne i druge organizacije što uže povezao i teško stanje radnika, koje ovde vlada, popravilo, to je na sednici, održanoj 7. oktobra 1934 formiran M. M. O., u koji su ušli ispred podružnice Saveza drvodjeljskih radnika: Beganović Zojko, Keskić Anto, Pfaifer Karlo i Isović Omer, ispred podružnice Saveza Saobraćajnih radnika: Kranjc Anäon, Grabovac Mato, Nusbaum Stanisl., Sarić Jozo, Ališa Jusuf

Nakon toga je izvršeno konstituisanje kako slijedi: Predsjednik Isović Omer, tajnik Nusbaum Stanislav, blagajnik Kranjc Anton.

Novoizabrani M. M. O. ima pred sobom široko polje rada na popravku i zaštiti interesa radničke klase u Turbetu, čije je stanje vrlo očajno, a u tom će vjerovatno i uspjeti, zato što je medju svima radnicima zavladala drugarska sloga i solidarnost i veliki interes za jačanje sindikalnih organizacija.

Sada nam prestoji prva dužnost: izbori radničkih poverenika. U tom ćemo sigurno uspjeti, jerbo su i ovdašnji radnici uvideli, da će svoje teško stanje popraviti jedino putem jačanja svojih klasnih sindikalnih organizacija.

Novoizabranom Mjesnom Medjustrukovnom odboru želimo mnogo uspjeha u radu na zaštiti s popravku interesa radničke klase u Turbetu.

Obračunavanje med mariborskimi nacionalnimi železničarji

Spor med mariborskimi zvezarji kljub razsodbam oblastnega odbora zveze v Ljubljani in kljub izrednim občnim zborom mariborske podružnice ter izključitvi bivšega zvezarskega prvoboritelja g. Tumpeja še ni končan. Obračunavanje se vrši naprej med zvezarji samimi ter se obetajo v bližnji bodočnosti prav lepe novice in razkritja. Izključeni pravijo, da ne bodo molčali in da bodo povedali vse, kar vedo iz delovanja funkcionarjev v preteklih letih, oficielni krogi pa govore, da bodo vrnili milo za drago.

Poleg medsebojnega in službenega obračunavanja pa se vrši obračunavanje tudi pred rednim sodiščem. Pri tej instanci je imel doslej g. Tumpej smolo ter je izgubil že dve pravdi.

Prva pravda se je vršila pri srezkem sodišču v Celju dne 30. oktobra ter je tožil g. Tumpej odgovornega urednika »Nove dobe« radi poročila o ustanovnem občnem zboru Narodne strokovne zveze v Celju, v katerem so bile objavljene razne izjave proti režimu in ministrom, ki da jih je baje govoril g. Tumpej. Odgovorni urednik je nastopil dokaz resnice ter je med dokazovanjem stavil zagovornik g. Pečnik tožitelju g. Tumpeju vprašanje, ali je res, da je izključen iz JNS in iz organizacije jugoslovenskih narodnih železničarjev. Gosp. Tumpej je potrdil, da ni več član UJNŽB in ne član JNS, je pa rekel, da je izstopil iz stranke sam.

Po izvajanju zagovornika je sodnik g. Vrstovšek razglasil razsodbo, s katero je Rado Pečnik oproščen od obtožbe, ker smatra sodišče za dokazano na podlagi predloženih originalnih dokumentov in izpovedi prvič, da je zasebni tožitelj res gogovoril tako, kakor je zapisal g. Pečnik, da pa je naravno, ako se priče na dobesedne detajle obširnega govora po tako dolgem času ne spominjajo več. Zasebni tožitelj g. Tumpej je tudi obsojen v plačilo stroškov pravde.

Druga razprava se je vršila 6. novembra pred mariborskim okrajnim sodiščem, kjer je tožil g. Tumpej železniškega uradnika g. Vokača radi žaljenja časti. Tožil ga je, ker mu je na občnem zboru zveze očital, da je pred leti, ko je narodno-socialistična stranka na Kranjskem likvidirala in prešla k Žerjavovi SDS, ponujal narodno-socialistično stranko na bivšem Štajerskem po narodnem poslancu gosp. Žebotu bivši Slovenski ljudski stranki za 20.000 Din

Pri razpravi je bil kot priča zaslišan g. Žebot, ki je podal izjavo, da ga je svoječasno obiskal g. Tumpej in da mu je izjavil:

Jaz in moji tovariši na Štajerskem ne odobravamo vstopa NSS v SDS, ker vem, da so se zadnja leta pridružili SDS mnogi bivši nemškutarji, dočim vodijo SLS možje, ki so že od nekdaj, posebno pa v naših obmejnih krajih, navdušeno in požrtvovalno vodili borbo proti nemškemu navalu. Radi tega je meni, kakor tudi mojim tovarišem SLS mnogo bolj simpatična nego SDS. Tumpej mi je tudi izjavil, da je on iz klerikalne familije doma in danes so mnogi njegovi ožji sorodniki v njegovem rojstnem kraju odlični pristaši SLS. To da ga vleče mnogo bolj v to stranko, kakor pa v dr. Žerjavovo. Nato mi je g. Tumpej zaupal, da bi on spravil svojo politično grupo na Štajerskem v SLS pod pogojem, da mu plačajo znesek 25.000 Din in ga kooptirajo v vodstvo SLS.

G. Žebot je nadalje izpovedal:

Na moje vprašanje je izjavil Tumpej, da bi rabil on omenjeno vsoto za agitacijo in eventuelno za ustanovitev kakega lista. Meni se je vsa stvar zdela sumljiva in sem g. Tumpeju izjavil, da je najbolje, če stavi pismeno ponudbo naravnost načelniku SLS g. dr. Korošču.

Gosp. Tumpej pa me je prosil naprej, da naj jaz vse to sporočim šefu stranke. Jaz sem res kmalu nato v Jugoslovanskem klubu referiral dr. Korošcu, kar mi je izjavil g. Tumpej. Gosp. dr. Korošec me je osorno zavrnil: »Pojdite mi s tem! Mi duš ne kupujemo! Kdor ni iz srca naš, ni nikdar naš! Mi tudi Judeževih grošev nimamo! Le povejte to gospodu Tumpeju!«

Po daljši razpravi in zaslišanju prič, ki so se izjavile, da je gosp. Vokač v inkriminiranem govoru rabil besede, da je g. Tumpej »ponujal« in »prodajal« svojo grupo in ker je tudi g. dr. Korošec — zaslišan pri sodišču na Hvaru — potrdil, da se je gosp. Tumpej res ponujal, je sodnik g. Kejžar izrekel za g. Vokača o p r o s t i l n o razsodbo. Gosp. Tumpej je obsojen na plačilo sodnih stroškov. Prijavil je proti sodbi prizjv.

S tem pa tožbe še niso končane. Pred mariborskim sodiščem tečejo tožbe, ki jih je vložil g. Tumpej proti bivšim svojim tovarišem in sicer:

1. proti inž. Gruden Josipu, podnačelniku delavnice Maribor, Muraus Alojzu, Šušteršič Leopoldu in Kandus Lovrencu (vsi železničarji v Mariboru). Proti inž. Grudnu je vložil tožbo radi napadov in žaljivk, ki so bile izrečene na račun g. Tumpeja dne 20. aprila 1934 v V. oddelku mariborske železniške delavnice, proti ostalim pa radi raznih izjav na ulicah, zborovanjih ter v gostilnah;

2. proti inž. Grudnu radi njegovih izjav na račun g. Tumpeja dne 24. aprila v restavraciji »Grajska klet«;

3. proti Šušteršič Leopoldu radi izjav na občnem zboru mariborske podružnice v dvorani Narodnega doma;

4. skupa tožba Zavadlov Leopolda, Prevolšek Janka in Tušek Stanislava proti inž. Gruden Josipu radi govorjenja in prečitanja liste 19 železničarjev na izrednem občnem zboru zvezarske podružnice v Mariboru, soba štev. 15.

Poročali bomo tudi o rezultatu teh razprav.

Res težko in nerodno je, če se zvezarski prvoboritelji med seboj zlasajo in morajo potem prati razno perilo pred sodiščem. Dobro informirane osebe pa trdijo, da bo dosežen višek tega obračunavanja tedaj, ko bodo g. Tumpej in njegovi prijatelji odkrito izpregovorili neoziraje se na levo in desno!

Pragersko

Ni nam ljubo, vendar smo primorani orisati nekoliko razmere, ki vladajo v Pragerskem, pa če prav to ne bo vsem všeč.

Z novim postajnim vodstvom so nastale nove razmere. Prejšnji načelnik je bil zelo strog v službi, vendar ni gledal ne na levo, ne na desno, marveč je brez razlike grajal, kar je bilo graje vredno in pohvalil, kar je bilo dobro.

Ta vtis so namreč dobili železničarji na železničarskem sestanku, ki je bil javen in ki se je vršil dne 25. oktobra pod pokroviteljstvom g. postajenačelnika v čakalnici III. razreda na postaji. Na tem sestanku je referiral sam g. načelnik, kritiziral upravo bolniškega fonda in vsa poslabšanja, katerih so po njegovem mnenju krivi ljubljanski oblastni skupščinarji. Ni hotel priznati, da 5 delegatov proti 20 delegatom zvezarjev ne more ničesar ukreniti ter je prišel do zaključka, da bo vse v najlepšem redu v bolniškem fondu, če bodo tudi v ljubljanskem oblastnem odboru samo njegovi somišljeniki. Posebno si je privoščil marksiste, katerih po njegovem mnenju ni več in ki so preje vse zafurali.

G. referentu sta odgovarjala dva dosedanja skupščinarja in dokazala vse konkretne predloge, ki so bili stavljeni za zboljšanje položaja v bolniški blagajni, pa so jih ravno pristaši g. načelnika (zvezarji) odklonili. Ni čudno, da je na to zmanjkalo gg. zvezarjem

argumentov in so prišle na to na vrsto mastne debele svinje, katerih posamezni celo po dve ali celo po tri na leto pridelajo. Razumljivo je, da so te ugotovitve razburile dubove in se jih je več oglasilo k besedi, dobil pa jo je edino znan narodni delavec, ki je izjavil: »Jaz kot iskren Jugoslovan in navdušen nacionalist sem mnenja, da so vsega poslabšanja v bolniški blagajni krivi zvezarji...«

Takega popra seveda ni nikdo pričakoval, najmanje pa sklicatelji sami in je bil sestanek na to takoj zaključen, pretežna večina prisotnih pa se je razšla z mislijo: Volili bomo listo, katere nosilec je vlakovodja Mravlje.

Ne vemo, od kdaj daje železniška uprava službene prostore na razpolago za zborovanja raznih organizacij, ali pa je morda eni organizaciji vse dovoljeno. Ne vemo, kako je bilo mogoče, da se je dne 25. oktobra že vršil tak sestanek, saj so bili tedaj javni sestanki zabranjeni. Na vsak način postopanje v Pragerskem dobro ilustrira, s kakimi sredstvi in s kakimi predpravicami se hoče pripomoči zvezarjem do zmage. Sedaj imajo besedo odločujoči.

— — —

Železničarjem — članom bolniškega fonda!

»Udruženje Jugoslovanskih nacionalnih železničarjev« je izdalo za volitve skupščinarjev bolniškega fonda letak, v katerem je prevzelo v svrho agitacije vse predloge, katere so leta in leta zagovarjali **dosedanji izvoljeni skupščinarji in proti katerim so se z vso silo borili na vseh dosedanjih skupščinah ravno gg. zvezarji,** zlasti pa njih vodja g. Deržič. Sedaj pa, ko gre za glasove, mislijo zvezarji, da so železničarji pozabili njih delovanje na dosedanjih glavnih skupščinah bolniškega fonda, zato kličejo na vse grlo, da oni žele — ne zahtevajo — da bi se:

povečala hranarina delavcem,

vršilo zobozdravljenje na račun bolniškega fonda,

plačalo delavcem dnevnice za čas ambulantnega zdravljenja,

zidala dependansa na Golniku itd. in končno kot zadnji adut za sedanje volitve in za zbiranje glasov postavijo še parolo:

Hočemo samoupravo bolniškega fonda!

Čez noč so torej sprejeli ljubljanski zvezarji vse one zahteve, za katere so se zavedni sodrugi borili leta in leta in proti katerim so se enako vsa ta leta borili zvezarji na glavnih skupščinah.

Kje so bili gospodje zvezarji tedaj, ko je bil na glavnih skupščinah stavljen predlog, da se poviša hranarina delavcem in izplačuje za vse dni v mesecu? Zakaj so tedaj **glasovali proti,** danes pa hočejo z isto parolo loviti glasove ravno med delavstvom, ki jih tekom zadnjih dveh mesecev v trumah zapušča?

*

Poglejmo nekoliko nazaj:

Leta 1929 dne 24. in 25. III. je bila glavna skupščina bolniškega fonda v Beogradu. V glavnih skupščinah imajo **absolutno večino zvezarji!** In kaj so naredili?

Sprejeli so **povišanje** članskega prispevka za nastavljence na 2 odst.!

Istočasno pa so gg. zvezarji **odklonili** vse predloge ljubljanskih izvoljenih delegatov (tedaj članov SŽJ), ki so bili stavljeni za zboljšanje položaja osobja. **Zvezarji** so tedaj kompaktno **glasovali proti:**

izplačilu hranarine za vse dni v mesecu,

povišanju hranarine delavcem,

plačilu stroškov za prevoz zdravnika na dom,

plačanju vseh stroškov za zdravljenje v bolnicah, toplicah itd.

Odklonili so celo ljubljanski sklep, da se zida dependansa na Golniku in okrevališče v Kranjski gori.

Najbolj odločno pa **so glasovali proti predlogu za samoupravo bolniškega fonda** ter predlogu za spremembo uredbe in pravilnika in so tako onemogočili vsako zboljšanje v fondu!

*

In leta 1930 na glavni skupščini v Beogradu?

Zopet so glasovali zvezarji proti vsem predlogom, katere danes na svojem letaku postavljajo za volilno vabo, da bi se še kak železničar zmotil in oddal svoj glas za njihovo listo. Zopet so **glasovali proti:**

samoupravi bolniškega fonda;

izplačilu hranarine za vse dni in povišanju iste za delavce.

Na isti skupščini so **sami sklenili, da se poslabšajo predpisi za zobozdravljenje** s tem, da se podaljša čakalna doba za proteze na 5 let.

*

Dne 15. II. 1931 je zvezarski prvoboritelj g. Deržič na skupščini v Ljubljani odločno nastopil proti samoupravi bolniškega fonda ter dobesedno izjavil, »da nikakor ne gre, da se vpliv uprave na bolniški fond izloči, ker bi bilo to nepravično in da se ne sme bolniški fond podrediti pod nadzorstvo Ministrstva socialne politike!« Istočasno je g. Deržič najbolj odločno zagovarjal sistem budžetiranja v bolniškem fondu!

Kaj pravite na to, sedanji voditelji zvezarjev?

Ali ste vi in g. Deržič čez noč pristali na samoupravo fonda?

Ali pa ste se morda čez noč odrekli parolam, ki jih je zastopal g. Deržič?

Gospodje zvezarji! Ali ste pozabili, kako je g. Deržič nastopil pri predlogu, da bi se plačala hranarina delavcem vse dni v mesecu ter je, obrnjen proti izvoljenim skupščinarjem, zahteval, da naj »sodrugi vzamejo svinčnik v roke in poiščejo, kje naj se vzame denar, da bi se delavcem izplačala hranarina za vse dni!«

Ali ste pozabili, kako se je g. Deržič na isti skupščini ogreval za to, da se mora v budžetu bolniškega fonda določiti posebej kredit za nastavljeno osobje in posebej za delavce?! Progovni delavci dobro vedo in izkušajo vsak dan, kaj pomeni, ker je v budžetu za njihove plače določen poseben kredit ter morajo »vsled štednje ostati mesečno po 5 do 10 dni na brezplačnem dopustu. Ali bi radi enake metode vpeljali tudi v bolniškem fondu?

*

In v letih 1932-1933!

Zopet so gg. zvezarski delegati na glavnih skupščinah v Beogradu **odklonili** vse predloge za samoupravo fonda in povišanje hranarine delavcem!

Na teh skupščinah pa so zvezarski delegati že odobrili milijonska posojila iz premoženja bolniškega fonda svoji roganizaciji! Za Subotico za dijaški dom so odobrili 500.000 dinarjev, za Beograd pa kar 2 in pol milijona! Za te predloge so glasovali gg. zvezarji, istočasno pa so glasovali **proti povišanju hranarine delavcem** in **proti samoupravi fonda!**

*

Gospodje zvezarji odgovorite v zvezi z vašim letakom samo na ta dva vprašanja:

1. **Kdo je poslabšal pogoje za zobozdravljenje?**

2. **Kdo je povišal članski prispevek za upokojence kar za 100%?**

Centralni upravni odbor bolniškega fonda v Beogradu je na svoji seji dne 22. decembra 1933 sklenil, da mora član plačati za plombiranje in proteze zase 50%, za družinske člane pa 75% predpisane tarife.

V centralni upravni odbor pa so **izvoljeni** samo **zastopniki zvezarjev** in se čudimo, kako pridejo danes zvezarji do tega, da izrazijo želje proti onim sklepom, **ki so jih naredili njih lastni člani!**

Predsednik centralnega upravnega odbora bolniškega fonda je sam g. ing. Djurić, ki je istočasno tudi glavni predsednik zvezarjev!

Zakaj niste tega napisali v vaš letak?

Po tem težkem udarcu gotovo ne bo zavednega železničarja, ki bi še oddal svoj glas za zvezarsko listo!

*

In leta 1934!

Zopet se je vršila glavna skupščina v Beogradu in na tej skupščini so **zvezarski delegati** zopet **odklonili** predloge, ki so jih stavili izvoljeni skupščinarji iz ljubljanske direkcije!

Odklonili so predlog za samoupravo bolniškega fonda.

Odklonili so predlog za ukinjenje omejitev pri zobozdravljenju.

Odklonili so predlog za znižanje članarine upokojencem!

*

Železničarji — volilci!

Sodite po izkušnjah zadnjih let in po delovanju zvezarjev v tem času ter smo prepričani, da ne bodete nasedli nikaki frazi in demagogijam, ki jih postavljajo gotovi ljudje danes za to, da bi dobili glasove, prejšnja leta pa so delali ravno nasprotno.

Sedaj imajo delavci in nastavljenci priliko, da obsodijo vse one, ki so ves čas glasovali proti zahtevam delavstva, proti avtonomiji fonda ter vsem ostalim umestnim predlogom, ki so jih stavili ljubljanski skupščinarji!

Zato je dolžnost slehernega člana bolniškega fonda, da odda v četrtek, dne 6. decembra **osebno** pri volilni komisiji v zaprti kuverti **glasovnico, katere nosilec je Mravlje Teodor!**

S tem boste oddali svoj glas za:

samoupravo bolniškega fonda, s katerim naj upravljajo železničarji sami!

hranarino vse dni v mesecu, popolno oskrbo v toplicah, zdraviliščih in sanatorijih,

zidavo sanatorija na Golniku,

zboljšanje pogojev za zobozdravljenje,

znižanje članarine fakultativnim članom in za odobritev fakultativnega članstva tudi upokojenim delavcem.

Železničarji! Idite še danes po uradno kuverto k svoji službeni edinici, ker jih morajo službene edinice takoj razdeliti.

V kuverto dajte glasovnico, katere nosilec je Mravlje Teodor, in 6. decembra mora vsakdo osebno na volišče, da odda tam svojo glasovnico.

V boj za boljše razmere v bolniškem fondu!

Bolniško blagajno železničarjem!

Akcijski odbor za volitve skupščinarjev bol. fonda.

Povračilo odtegljajev za Potrošačko zadrugo

V eni prejšnjih številk smo objavili notico glede povračila odtegljajev za Potrošačko zadrugo, ki je povzročila mnogo zanimanja med železničarji in smo dobili tozadevno več vprašanj. V informacijo vsem objavljamo danes sledeče:

Za potrošačke, odnosno kasneje nabavljalne zadruge, se je odtegovalo skupno trikrat in sicer:

leta 1921 za ustanovitev potrošačkih zadrug,

leta 1922 za nabavljalne zadruge,

leta 1928—1930 za Savez nabavljalnih zadrug za podpiranje kreditnih in gradbenih zadrug skozi 36 mesecev po Din 5.— in po Din 10.—

Vsi odtegnjeni zneski so ostali **last prizadetih uslužbencev** ter so jih morali, odnosno jih bodo morali prejemniki zneskov (zadruge) preje ali sleje vrniti, kakor je to določeno za zadnji odtegljaj z zakonom.

Najprvo **odtegljaji iz leta 1928—1930:**

Znesek po Din 180.— odn. Din 360.— so morali plačati vsi aktivni in upokojeni železničarji, nastavljeni in delavci ter služijo milijonske vsote, ki so bile s temi odtegljaji zbrane, kot nekak fond za zboljšanje delovanja obstoječih kreditnih in za podpiranje novosnujočih se gradbenih zadrug. Ta denar pa ni postal last Saveza nabavljalnih zadrug, marveč ga bo moral Savez prizadetim uslužbencem, delavcem in upokojencem vrniti. Po obstoječem zakonu mora Savez končnoveljavno vrniti odtegnjene zneske dedičem umrlega železničarja, kadar ti dediči nimajo več pravice na pokojnino iz državne blagajne. Lahko bi po smrti moža že njegova žena zahtevala vračilo odtegnjenega zneska, a ker prejema žena pokojnino po možu, bi ženi kot upokojenki zopet odtegnili v 36 obrokih po Din 5.— odnosno Din 10.—. Isto bi se zgodilo po smrti žene, če bi zahteval otrok povračilo zneska, ker bi se od otrokove penzije odtegovalo po Din 5.— in Din 10.—. Šele potem torej, ko nima otrok več pravice na penzijo, odnosno če ni otrok po smrti moža in žene, zamore dedič končnoveljavno dobiti Din 180.—, odnosno Din 360.— nazaj. Povračilo mora zahtevati direktno od Saveza nabavljalnih zadrug v Beogradu ter mora priložiti svoji zahtevi dokaze, da je dedič po dotičnem uslužbencu ter mora v vlogi navesti, kje, kdaj se je dotičnemu uslužbencu znesek odtegnil in kam je bil odveden.

Vendar je po odredbah zakona mogoče in edino pravilno, da po smrti moža žena takoj zahteva povračilo zneska Din 360.—, odnosno Din 180.—, kakor je bil možu odtegnjen ter ji mora Savez nabavljačkih zadrug ta znesek vrniti (v nasprotnem slučaju ga lahko iztoži sodnijskim potom ter bo nosil Savez tudi vse sodnijske stroške). Savez nabavljalnih zadrug pa naj potem ukrene, ako smatra, da je po zakonu upravičen, da se od pokojnine vdove ponovno odteguje po Din 5.— odnosno Din 10.— skozi 36 mesecev. **Ta postopek svetujemo zlasti vsled tega, da se na ta dolg, ki je pri vsakemu posameznemu sicer majhen, skupno pa znaša težke milijone, ne pozabi.** Vdova, ki želi povračilo, naj naredi **kolka prosto vlogo** sledeče vsebine:

Savez nabavljačkih zadruga drž. službenika
Beograd.

Podpisana . . . ., vdova po umrlem . . . . (tu je navesti točno ime, priimek, službeno zvanje moža), ki je bil nazadnje zaposlen na . . . . (navesti službeno mesto), prosim v smislu določbe čl. 70, t. 4 drugi odstavek zakona o zadrugah državnih uslužbencev za povračilo zneska Din . . . (tu je navesti Din 180.— ali Din 360.—, kakor je bilo možu odtegnjeno), kateri znesek je bil mojemu možu odtegnjen v 36 mesečnih obrokih v času od 1. julija 1928 do 1. julija 1931 pri blagajni . . . . (navesti službeno mesto) ter odveden na račun Saveza nabavljačkih zadruga državnih službenika v Beogradu.

Prilagam mrtvaški izvleček ter sklep pristojnega zapuščinskega sodišča, da sem pravni naslednik pokojnega moža ter prosim, da se mi navedeni znesek takoj nakaže na naslov: . . . .

Tako vlogo naj prizadeta podpiše in navede točen naslov ter odpošlje rekomandirano na: Savez nabavljačkih zadruga državnih službenika — Beograd.

Dolžnost uslužbencev pa je, da točno napišejo na posebnem listku podatke o odtegovanju, kdaj, pri kateri edinici in po koliko se mu je odtegovalo mesečno, da ne bo treba ženi kasneje iskati teh podatkov okoli.

Na to **odtegljaj iz leta 1922** za Nabavljalne zadruge:

Znesek po Din 150.— je bil odtegnjen vsem bivšim državnim železničarjem (južnim železničarjem ni bilo nič odtegnjenega) in te zneske iz leta 1922 so že dobili prizadeti povrnjene nazaj, v koliko jih niso pustili pri ljubljanski nabavljalni zadrugi na račun deleža, ako so se kasneje vpisali v Nabavljalno zadrugo. Na ta račun torej nimajo železničarji nič za tirjati.

Končno **odtegljaj za potrošačko zadrugo iz leta 1921:**

Leta 1921 se je odtegovalo (tudi samo bivšim državnim železničarjem in ne južnim) gotove zneske in sicer na podlagi okrožnice od 2. januarja 1921. Odtegnilo se je samo par mesecev in sicer po **5% tedanjih kronskih prejemkov** (izvzemši stanarine in družinske doklade). Te zneske so službene edinice bivših državnih prog odvedle **direkciji državnih železnic v Zagrebu.** Letos 17. marca pa je izdala beograjska železniška direkcija posebno okrožnico, v kateri opozarja vse železničarje, da vrača zadruga železniškega osebja v Beogradu uslužbencem dotične odtegljaje iz leta 1921. Če vrača te zneske beograjska nabavljalna zadruga za območje beograjske direkcije, imajo enako pravico tudi bivši državni železničarji iz območja sedanje ljubljanske direkcije, da dobe v letu 1921 za račun potrošačke zadruge, ki se na teritoriju ljubljanske direkcije ni ustanovila, odtegnjene zneske nazaj.

Na Direkciji državnih železnic v Zagrebu je, da čimpreje ugotovi kam so bili dotični zneski odvedeni, da jih zamorejo železničarji dobiti nazaj.

Koledar za leto 1935

Kakor vsako leto, tako je naš konzorcij tudi letos izdal Železničarski koledar za leto 1935.

Letošnji koledar prinaša poleg običajnega gradiva, turnus tabel, beležk, tudi obširen strokovni vestnik, od katerega omenjamo sledeče glavne točke:

izčrpen izvleček delavskega pravilnika,

izčrpen izvleček zakona o državnem prometnem osobju,

točne predpise delavskega penzijskega fonda,

točne predpise bolniškega fonda ter pravic osobja v fondu,

popolen izvleček predpisov o voznih olajšavah,

ordinacije specialistov v Centralni ambulanti Ljubljana-Maribor,

navodila za sestavo raznih prošenj in pritožb.

Koledar bo dober priročnik vsakemu aktivnemu in upokojenemu železničarju, nastavljencu in delavcu, zato priporočamo prav vsem, da si ga takoj preskrbe, ker je naklada zelo omejena ter bo gotovo pred novim letom pošel.

Za slučaj nezgode v službi velja tudi za leto 1935 zavarovalnina Din 500.— za smrtni slučaj.

Cena koledarja je Din 10.—.

Kdor koledarja še ni naročil, naj ga takoj naroči in sicer na naslov: Ujedinjeni Železničar - Ljubljana, Poštni predal 280.

»Konzorcij Ujedinjeni Železničar«.

Tiska: Ljudska tiskarna, d. d., Maribor. (Predstavnik: Jos. Ošlak.) — Odgovorni urednik: Adolf Jelen, Maribor. — Lastnik in izdajatelj: Konzorcij »Ujedinjeni Železničar«.
Predstavnika: Jurij Stanko v Ljubljani in Adolf Jelen v Mariboru.